

*Секција за зоонозе СВД / Section of zoonoses SVA
Катедра за заразне болести животиња и болести пчела ФВМ, Београд
Depart. of infec. animal disease and bee disease FVM Belgrade
Општина Лебане / Municipality Lebane*

**ПРВИ ИНТЕРНАЦИОНАЛНИ ЕПИЗООТИОЛОШКИ ДАНИ
FIRST INTERNATIONAL EPIZOOTIOLOGY DAYS**

(XIII ЕПИЗООТИОЛОШКИ ДАНИ СРБИЈЕ / XIII SERBIAN EPIZOOTIOLOGY DAYS)

**ЗБОРНИК
РАДОВА И КРАТКИХ САДРЖАЈА
BOOK OF ABSTRACTS**

**6.-9. април 2011.године, April 6-9th,2011
Сијаринска бања, Sijarinska spa
Лебане, Lebane**

**ПОКРОВИТЕЉ: МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ТРГОВИНЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

Organizational Committee

President: Prof. Bosiljka Đuričić, PhD

Vice president: Zoran Ilić, DVM

Secretaries: Božidar Ljubić, DM, Miloš Petrović, MsC, Ana Samokovlija, DVM

Secretariate: Anđelković Radivoje, Babić Milorad, Vidić Branka, Valčić Miroslav, Veljković Predrag, Vlahović Mira, Vukelić Olivera, Golubović Srboљub, Dačić Miroљub, Debeljak Zoran, Đuković Vera, Živojinović Milena, Živulj Aleksandar, Zuko Almedina, Ilić Hranislav, Ilić Radmila, Ignjatović Radisav, Jakić Dimić Dobrila, Janku Đorđe, Jovanović Veselin, Jovanović Nenad, Katrinka Zoran, Katić-Radivojević Sofija, Lako Branislav, Laušević Dejan, Maksimović Slobodan, Marić Jelena, Marković Dragutin, Marinković Zoran, Marušić Predrag, Maslovarić Predrag, Milković Miodrag, Mitrović Novalina, Molnar Tibor, Nedić Drago, Nešković Milijana Parlić Milan, Plavša Nada, Radenković-Damnjanović Brana, Raičević Zoran, Reljić Mirjana, Rogožarski Dragan, Samardžić Sveta, Santrač Violeta, Stankov Srđan, Stokić-Nikolić Slavonka, Tijanić Jadranka, Tomić Aleksandar, Trifunović Ružica, Uzelac Silva, Čekanac Radovan, Šeguljev Zorica

Editorial Committee:

Prof dr Sanja Aleksić Kovačević, (president), Nikola Knežević, Stajković Novica, Gligić Ana, Bosiljka Đuričić, Ivan Pavlović, Almedina Zuko, Tamás Petrović, Snežana Radivojević, Peter Hostnik, Jovan Bošnjakovski

Honorific Committee :

Belev Nikola, Bobos Stanko, Jevtić Stojan Mićović Zoran,, Tomašić Armin, Krančić Zec Ivana, Mašić Zoran, Pavlović Radovan, Pugliese Antonio, Stojković Miodrag, Todorović Veljko, Stanković Mića, Drašković Slobodan

International Scientific Committee: Norbert Nowotny (Austria), Nedelcho Nedelchev, Georgi Georgiev, Iliа Tsachev, (Bulgaria), Carlo Valente, Vincenzo Cuteri (Italy), Davor Ojkić (Canada), Drago Nedić, Almedina Zuko (Bosnia and Herzegovina), Tadej Malovrh, Peter Hostnik (Slovenia), Vladimir Zlobin (Russia), Dejan Laušević (Montenegro), Jovan Bošnjakovski, Dine Mitrov (Macedonia), Željko Cvetnić, Vladimir Savić (Croatia), Doina Danes (Romania), Evanthia Petridou, Spiridon Kritas, Katerina Loukaki (Greece)

ТУЛАРЕМИЈА

-Актуелна эпизоотолошка ситуација и мере контроле

Марић Ј.¹, Самоковлија Ана¹, Елезовић Милица¹, Љубић Б.², Ђуричић Босиљка¹

¹Факултет ветеринарске медицине, Београд, Булевар Ослобођења 18, jovan_vet@yahoo.com

²Градски завод за јавно здравље, Булевар деспота Стефана 54а, Београд

Кратак садржај - Туларемија је заразна болест, зоонозног карактера, бактеријске етиологије, која се јавља претежно код глодара, али и код других врста домаћих и дивљих сисара, птица, гмизаваца, риба и људи. Болест се карактерише примарним локалним улцерозним променама коже и слузокоже, регионалним лимфаденитисом, израженим општим симптомима, атипичном пнеумонијом итд.

Туларемија је првобитно описана 1911.г. (McCoу), код глодара, као болест слична куги у области Туларе у Калифорнији. Касније, по месту првог описа је и добила назив. Узрочник болести је грам негативан, непокретни кокобацил, *Francisella tularensis* који не ствара споре. Због својих эпизоотолошко-епидемиолошких карактеристика узрочник је сврстан у групу биолошких агенаса и коришћен као биолошко оружје. Болест се међу животињама најчешће шири директним и индиректним контактом, а инфекција настаје аерогено, перорално и перкутано (инсектима). Као главни резервоари и извори инфекције сматрају се зечеви, водени пацови, мишеви и крпељи. Сумња на болест се поставља на основу эпизоотолошких података о појави обољења или утинућа зечева, оваца и паса, али и људи.

Туларемија је већ дужи временски период присутна на Балканском полуострву па и у нашим крајевима (1937.). У последњој деценији се јављала на подручју Косова и Метохије (1999.-2001.), а затим се инфекција ширила у источним деловима Србије (Врање, Сокобања, Крушевац и др.) да би се током 2006. године обољење појавило у епидемској форми на подручју општине Младеновац, у селу Кораћица. У епидемији је оболело 15 особа, чланови две породице (Љубић, Радивојевић 2009.). У периоду март-мај 2010. дошло је до поновне појаве болести на југу Србије, (Пчињски округ - Бујановац, Прешево и Врање), где је обољење регистровано код 16 особа. Према подацима у периоду од 2005. до 2009. на територији републике Србије укупно је регистровано 126 оболелих, са просечном инциденцом појављивања од 0,34/100.000 становника (у распону од највише 0,75/100.000 у 2005. до најмање, 0,02/100.000 у 2009.).

Контрола болести је отежана и усмерена је на резервоарне врсте - на смањење популације крпеља и на адекватну и благовремену дијагнозу и терапију. Рад и заштита лабораторијског особља је на посебном месту када је у питању туларемија. За комплетан успех у спречавању ширења и сузбијању туларемије неопходна је сарадња већег броја стручних профила а посебно радника хумане и ветеринарске медицине.

Кључне речи: туларемија, глодари, болест, контрола

Др сци.вет.мед. Босиљка Ђуричић, ред. проф., др.вет. Јован Марић, истраживач приправник, др.вет. Ана Самоковлија, истраживач приправник, др.вет. Милица Елезовић, истраживач приправник, Катедра за заразне болести животиња и бол. пчела ФВМ, Бул.ослобођења 18, Београд; Прим. др. Божидар Љубић, епидемиолог, Градски завод за јавно здравље, Булевар деспота Стефана 54а, Београд

TULAREMIA

- Current epizootic situation and control measures

Marić J.¹, Samokovlija Ana¹, Elezović Milica¹, Ljubić B.², Đuričić Bosiljka¹

¹Faculty of Veterinary Medicine, University of Belgrade, Bul. Oslobođenja 18, jovan_vet@yahoo.com

²City Institute of Public Health, Bul. Despota Stefana 54a, Beograd

Summary - Tularemia is an infectious disease of bacterial etiology, which has zoonotic character and it occurs mostly in rodents, but also in other types of domestic and wild mammals, birds, reptiles, fish and humans. The disease is characterized by primary local ulcerative lesions of the skin and mucous membranes, regional lymphadenitis, severe general symptoms, atypical pneumonia, etc.

Tularemia was first described 1911. (McCoy), in rodents, as a disease similar to plague in Tulare, California. Later, the disease was named by the place where it was described for the first time. Disease agent is a gram negative, immobile coccobacillus, *Francisella tularensis*, which does not produce spores. Because of its epizootiological and epidemiological characteristics the agent is classified in a group of biological agents and used as a biological weapon. The disease is most commonly spread among animals through direct and indirect contact and infection can occur by air (airborne), by oral and percutaneous (insects) route of infection. The hares, water rats, mice and ticks are considered to be the main reservoirs and sources of infection. Suspicion of the disease is established on the basis of epizootic data on the occurrence of disease or death of rabbits, sheep and dogs, but also people.

Tularemia has been present for a long time on Balkan peninsula and even in our region (1937). In the past ten years it occurred in Kosovo and Metohija (1999 to 2001.), then the infection spread in the eastern parts of Serbia (Vranje, Soko Banja, Kruševac, etc.) and after that the disease occurred in epidemic form, on the territory of Mladenovac, village Koraćica (2006.). During the epidemic were affected 15 people, members of two families (Ljubić, Radivojević 2009.). In the period March - May 2010. there was a recurrence of the disease in southern Serbia (Pčinjski district - Bujanovac, Preševo and Vranje), where the disease was registered in 16 cases. According to data in the period from 2005. to 2009. on the territory of the Republic of Serbia it is registered 126 patients, with an average incidence of occurrence of 0.34 per 100,000 population (ranging from the most 0.75 per 100,000 in 2005. to at least 0.02 per 100,000 in 2009).

Disease control is difficult and it is aimed at the reservoirs species - to reduce tick population and to the adequate and timely diagnosis and treatment. Operation and protection of laboratory staff have a special place when it comes to tularemia. For complete success in preventing and combating the spread of tularemia the cooperation between large number of competent profiles of workers, particularly doctors of human and veterinary medicine is required.

Key words: tularemia, rodents, disease, control

Dr Vet. sci. Bosiljka Đuričić, Professor, DVM Jovan Marić, Research Assistant, DVM Ana Samokovlija, Research Assistant, DVM Milica Elezović, Research Assistant, Department of infectious animal diseases and diseases of bees, FVM, Oslobođenja 18, Belgrade, Prim. Dr Božidar Ljubić, Epidemiologist, City Institute of Public Health, Bul. Despota Stefana 54a, Beograd.